هىيلە ـ مىكىر تۆگىگەندە ھەممىدىن قۇرۇق قالىدۇ

—— ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلىغان جەزمەن مەغلۇپ بولىدۇ

□ جۇڭ شېڭ

جۇڭگودا قەدىمكىلەردىن قالغان «ئاقىل ئەقىللىقىدىن زىيان تارتىپتۇ» دەيدىغان گەپ بار، بۇ، ئامېرىكىدىكى ئۆزىنىڭكىنىلا راست دەيدىغان، ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلايدىغان بەزى سىياسەتۋازلارغا ئىشلىتىلسە دەل ماس كېلىدۇ.

ئەمدىلا سودا ئۇرۇشى باشلانغاندا «سودا ئۇرۇشى ياخشى ئىش، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاسانلا يەڭگىلى بولىدۇ» دەپ قاراشتىن سۇبيېكتىپ ھالدا «چېكىدىن ئاشقان بېسىم ئىشلىتىش كەندە» باشقىلارنى «بويسۇندۇرغىلى بولىدۇ» دەپ قاراشقىچە؛ گېپىدە تۇرماسلىقنى «سودىلىشىش سەنئىتى» قىلىشتىن دۆلەت كۈچىنى كەلسە ـ كەلمەس ئىشلىتىپ باشقا دۆلەت كارخانىلىرىنى قارىلاش ۋە بېسىشقىچە؛ جان ـ جەھلى بىلەن «جۇڭگو بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى ئوغرىلىدى سەپسەتىسى»نى توقۇپ چىقىشتىن، كىشىنى ھاڭ ـ تاڭ قالدۇرىدىغان «جۇڭگوغا قارىتىلغان مەدەنىيلىك توقۇنۇشى سەپسەتىسى»نى ئوتتۇرىغا چىقىرىشقىچە... ئامېرىكىدىكى بەزى سىياسەتۋازلار توختىماي ئېيتىشىپ، دۇنيا خەلقىگە ئېنىڭ «بارلىق ھىيلە ـ مىكىر»نى ئىشلىتىش ئىمكانلىكىنى بىلدۈردى. ھالبۇكى، بۇنداق بىلەرمەنلىك بەزى كىشىلەرنى ئۆزىنىمۇ، ئۆزگىنىمۇ ئالدايدىغان «غەلىبە»دىن مەستخۇش قىلغاندىن باشقا، دۇنياغا نىسبەتەن ئېيتقاندا ئۇچىغا چىققان پاسسىپ كۈچ ھېسابلىنىدۇ. ئەگەر ئامېرىكىدىكى بەزى سىياسەتۋازلار تەمىنلىگەن سەلبىي دەرسلىكنىڭ يەنە قانداق پايدىسى بار دېيىلسە، ئۇ بولسىمۇ كىشىلەرنىڭ «دەرەخ جىم تۇراي دېسىمۇ، شامال جىم تۇرغۇزماپتۇ» دەيدىغان ھوشيارلىقنى ئاشۇرۇشىغا ياردەم بېرىپ، ئۆزىنىڭ ئىشىنى ياخشى قىلىش، قەتئىي ئىرادە ۋە ئۆزلۈكسىز كۈچەيگەن ئەمەلىي كۈچى ئارقىلىق كەلگۈسىنى قولغا كەلتۈرۈش ئاڭلىقلىقىنى مۇستەھكەملىدى.

ئامېرىكا تەرەپنىڭ ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلىشى ھەر خىل «ئۇششاق ھەرىكەت»لەر ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ مەنپەئەتنى قولغا كىرگۈزۈش ئۈيدىن باشقا نەرسە ئەمەس. ئامېرىكا تەرەپ پۈتۈن دۇنياغا ئوت ئېچىش بىلەن بىللە، ئۆزىگىمۇ ئوت ئېچىۋاتقانلىقىنى قانداق بىلسۇن. خەلقئارا پۇل فوندى تەشكىلاتى دوكلات ئېلان قىلىپ مۇنداق دېدى: ئامېرىكا جۇڭگوغا قارىتا سودا ئۇرۇشى قوزغىغاندىن بۇيان، تاموژنا بېجىنىڭ ئۆرلىشىدىن كېلىپ چىققان تەننەرخنىڭ ھەممىسىنى دېگۈدەك ئامېرىكا ئىمپورت سودىگەرلىرى ئۈستىگە ئالدى، قىسمەن تاموژنا بېجى ئامېرىكا ئىستېمالچىلىرىغا ئارتىپ قويۇلدى. يېقىندا، ئامېرىكا تەرەپ خۇاۋېي شىركىتىنى قامال قىلىش، بېسىش سالمىقىنى ئاشۇردى، ئامېرىكىنىڭ پەن ـ تېخنىكا پېيى شۇ سەۋەبتىن چۈشۈپ كېتىپ، بۇنىڭغا چېتىشلىق نۇرغۇن ئامېرىكا شىركىتىنىڭ پېيى ئېغىر زەربىگە ئۇچراپ، ۋاشىنگتوندىكى بەزى سىياسەتۋازلار داۋراڭ سالغان «پەن ـ تېخنىكا سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۇرۇشى» ئۈچۈن بەدەل تۆلىدى.

«زومىگەرلىك قائىدىدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ، مەنپەئەت غايىدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ، دېگەنگە چوقۇنىدىغان» تار پىسخىك ھالەت ئامېرىكىدىكى ئاشۇ سىياسەتۋازلارنىڭ بارلىق ھىيلە ـ مىكىرنى ئىشلىتىپ، ئەمەلىيەتتە ئۇيغۇن بولمىغان ھالدا بىر تەرەپلىك تەھدىت سېلىش، چېكىدىن ئاشقان بېسىم ئىشلىتىشنى كارغا كېلىدىغان ئۇسۇل، دەپ قارىشىغا سەۋەب بولغان. ئامېرىكا پېڭبو ئاگېنتلىقى مۇنداق كۆرسەتتى: ئامېرىكا ھۆكۈمىتى ھەرقايسى جايلاردا قانات يايدۇرغان سودا جەڭ مەيدانلىرىدا دۆلەت خەۋپسىزلىكى تەكشۈرۈش ۋاستىلىرىنى كەينى ـ كەينىدىن ئىشقا سالدى، بۇنداق ئىش قىلغاندا پالاكەتكە يول ئېچىپلا قالماي، يەنە ئۇنىڭ ئۆزىگە تۇتىشىدىنمۇ ساقلانالمايدۇ. ئەمەلىيەت ھەقىقەتەن شۇنداق، ئامېرىكا تەرەپ ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان كۆپ تەرەپلىك تەرتىپكە قايتا ـ قايتا خىرىس قىلىپ، ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان خەلقئارا سىستېمىنىڭ ئەڭ چوڭ بۇزغۇنچىسى ۋە ئەڭ چوڭ مۇقىمسىزلىق ئامىلىغا ئايلاندى. ئامېرىكا تەرەپنىڭ ۋەزىيەتنى قالايمىقانلاشتۇرىدىغان بۇنداق قىلمىشىغا قارىتا، دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەردىكى بىلىملىك زاتلار بەس ـ بەستە ھەققانىيەت ساداسىنى ياڭرىتىپ، ئامېرىكا تەرەپنىڭ ۋەزىيەتكە قارشى ھەرىكەتلىنىدىغان بىر قاتار قىلمىشلىرىنى قاتتىق تەنقىد قىلدى. يولسىزلىق قىلىدىغان، ئۆزبېشىمچىلىق قىلىدىغان زومىگەرلىك قىلمىشلىرى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىگە ياقمايدۇ، پەقەت تېخىمۇ كۈچلۈك قارشىلىققا ئۇچرايدۇ.

ئامېرىكىلىق ماتېماتىك تاك ئىلگىرى مۇنداق دېگەن: «ئەگەر كۆپچىلىكنىڭ ھەممىسى ئۆز مەنپەئەتىنى ئەڭ زور دەرىجىدە چوڭايتىشنى ئويلىسا، ئەڭ ئاخىرىدا ھەر ئىككى تەرەپ زىيانغا ئۇچرايدىغان ئاقىۋەتكە قالىدۇ.» ئامېرىكا تەرەپنىڭ ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلىشىدا، كۆڭلىدە يەنىلا «نۆل يېغىندىلىق تىركىشىش» تەپەككۇرى بار. ھالبۇكى، ئامېرىكا تەرەپ باشقا دۆلەتلەرنىڭ يادرولۇق مەنپەئەتىنى قوغداش ئىقتىدارى ۋە ئىرادىسىنى تۆۋەن مۆلچەرلەپ قالدى. نۇرغۇن دۆلەت ئامېرىكىنىڭ سودا تالاش ـ تارتىشىغا قارشى تەدبىر قوللاندى ھەم دۇنيا سودا تەشكىلاتىدا ئامېرىكىنى ئەرز قىلدى. ئامېرىكا تەرەپ نەچچە يۈز مىليارد ئامېرىكا دوللىرى قىممىتىدىكى ئامېرىكىغا چىقىرىلىدىغان جۇڭگو تاۋارلىرىدىن تاموژنا بېجىنى قوشۇپ ئېلىش ئارقىلىق جۇڭگونى قورقۇتقىلى بولىدۇ، دەپ قارىغان، بۇ قۇرۇق چوت سوقۇشقانلىق. ئۆزئارا سىڭىشكەن دۇنيادا، باشتىن ـ ئاخىر سودا ئۇرۇشىدا «ئاسان يەڭگىلى بولىدۇ»، رەقىبىم «ئاسانلا ئۆتتۈرىدۇ» دەپ خام خىيال قىلىش ھەقىقەتەنمۇ ئۇچىغا چىققان ئەخمەقلىق. خۇددى گېرمانىيە «يورۇق ئەينەك» ھەپتىلىك ژۇرنىلىدا ئېيتىلغاندەك، ئامېرىكا رەقىبىنىڭ ئەقىل ـ پاراسىتى، تاكتىكىسى ۋە قەتئىيلىكىگە قايتا ـ قايتا خاتا ھۆكۈم قىلسا، ئاقىۋەتتە مالىمانچىلىق ۋە كرىزىسنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرىۋېتىدۇ، خالاس.

تارىخنى ئوقۇغاندا شۇنى چۈشەنگىلى بولىدۇكى، ھەقىقىي ئەقىل ـ پاراسەت ھەمكارلىشىپ ئورتاق پايدا ئېلىشتىن كېلىدۇ، ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلاپ، قوشنىسىغا ئورا كولاش، يول ماڭغانسېرى شۇنچە تارلىشىدۇ. ئامېرىكا كولومبىيە داشۆسىنىڭ ئىقتىسادشۇناسلىق پروفېسسورى جېفرى ساكسنىڭ «يېڭى دىپلوماتىيە سىياسىتى — ئامېرىكا مۇستەسنا سەپسەتىسىدىن ھالقىش» دېگەن ئەسىرىدە مۇنداق كۆرسىتىلگەن: ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ مەنپەئەتى زىچ گىرەلەشكەن، تەقدىرى زىچ باغلانغان، خەلقئارا ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، ئىنسانىيەت جەمئىيىتى دۇچ كەلگەن خەۋپ ـ خەتەر ۋە خىرىسقا ئورتاق تاقابىل تۇرۇش تارىختىكى ھەرقانداق ۋاقىتتىكىدىنمۇ بەكرەك زۆرۈر بولۇۋاتقان پەيتتە، ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ ئۆزبېشىمچىلىق قىلىپ، «ئامېرىكىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش» رادىكال سىياسىتىنى قوللىنىپ، خەلقئارا قائىدىگە قەستەن بۇزغۇنچىلىق قىلىشى — چوڭقۇر يىلتىز تارتقان «ئامېرىكا مۇستەسنا سەپسەتىسى»دۇر. بۇنداق «زەھەرلىك» قاراش ۋە ئۇسۇل ئامېرىكىغا زور زىيان يەتكۈزۈپلا قالماي، دۇنياغا نىسبەتەن ئېيتقاندىمۇ ئىنتايىن خەتەرلىك.

جۇڭگو بىلەن ئامېرىكا ئىككى چوڭ دۆلەت بولۇش سۈپىتى بىلەن، ھەمكارلاشسا ئىككىلا تەرەپكە پايدىلىق، ئېلىشسا ئىككىلا تەرەپكە زىيانلىق، ئادىل ھەمكارلىشىش ئىككىلا تەرەپنىڭ بىردىنبىر توغرا تاللىشى. ئەگەر ئامېرىكا تەرەپنىڭ سىياسەتۋازلىرى تارىخىي ۋەزىيەتنى ئېنىق كۆرەلمەي، تېخىچە ئۆزىنىڭكىنىلا راست دەپ قاراش، قارشىلىشىش پەيدا قىلىش، تەھدىت سېلىپ بېسىم ئىشلىتىش، توقۇنۇشنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈشكە مەستخۇش بولسا، ھىيلە ـ مىكىرى تۆگىگەندە ھەممىدىن قۇرۇق قالىدۇ، خالاس.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 5 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى تېلېگراممىسى)

مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن . قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى

«جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدىكى قەھرىمان» جياڭ تيېمىن

جياڭ تيېمىننىڭ سۈرىتى.

□ شىنخۇا ئاگېنتلىقى تارقاتقان

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، نەنجىڭ، 5 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى تېلېگراممىسى(مۇخبىر **چيۇ بىڭچىڭ**) ھەر قېتىمقى چىڭمىڭدا، جياڭ رۇڭفا ئائىلىسىدىكىلەرنى ئېلىپ يۈشەن قەبرىستانلىقىغا كېلىپ، دادىسى جياڭ تيېمىننىڭ قەبرىسىنى يوقلايدۇ، سۈپۈرىدۇ. ئادەتتىكى چاغلاردا، جياڭ رۇڭفا دائىم ئۆزى يالغۇز كېلىپ، دادىسىنىڭ قەبرە تېشى ئەتراپىدىكى ياۋا ئوت ـ چۆپلەرنى يۇلۇۋېتىدۇ.

جياڭ تيېمىن، 1916 ـ يىلى جياڭسۇنىڭ يىشىڭدا تۇغۇلغان. 1937 ـ يىلى پۈتۈن مەملىكەتتە ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش پارتلىغاندا، ئەمدىلا 21 ياشقا كىرگەن جياڭ تيېمىن ئەسلىي ئىسمى «جياڭ خۇڭرۇ»نى «جياڭ تيېمىن»غا ئۆزگەرتىپ، ئۆزىنىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش قىلىشتىكى پولاتتەك ئىرادىسىنى ئىپادىلىگەن.

1939 ـ يىلى جياڭ تيېمىن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرىپ، كېيىن جياڭگۇشەن پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. ئۇ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشقا پائال ئاتلىنىپ، ياپون باسقۇنچىلىرى، خائىنلارنى تۇتقان. 1942 ـ يىلى جياڭ تيېمىن جۇ ليەن قىسمى جياڭشۇدە تۇرۇۋاتقاندا قىسمغا قاتناشقان، كېيىن ۋۇجىن پارتىزانلار تارماق ئەترىتى 3 ـ چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى بولغان. ئۇ فۇفېڭ رايونىدا دۈشمەن ۋە قورچاق كۈچلەرنى بۆسۈپ ئۆتۈپ، دەريا قىنىدىكى مۇھىم ئۆتكەلدە توسما ياساپ ئۇلارنى توسقان، ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ ھەربىي ئاشلىق توشۇپ ئالدىنقى سەپكە ياردەم بېرىشتە چىڭ تۇرغان.

ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش غەلىبە قىلغاندىن كېيىن، گومىنداڭ ھۆكۈمرانلىق گۇرۇھى ئەكسىچە يول تۇتۇپ، ئىچكى ئۇرۇش قوزغاپ ئىنقىلابىي كۈچلەرنى يوقىتىپ، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشنىڭ غەلىبە مېۋىسىنى تارتىۋېلىشقا ئۇرۇنغان. بۇنىڭغا قارىتا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسى مەركىزىي كومىتېتى ئىستراتېگىيەلىك ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەڭشەپ، «شىمالغا قاراپ تەرەققىي قىلىش، جەنۇبتا مۇداپىئەلىنىش» ئىستراتېگىيەلىك فاڭجېنىنى يولغا قويۇشنى قارار قىلغان. مەركەزنىڭ ئورۇنلاشتۇرمىسى بويىچە، ئاساسىي قىسىم شىمالغا يۆتكەلگەن. جياڭ تيېمىن تەشكىلنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە جياڭنەندە قېلىپ يەر ئاستى خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان. كېيىن ئەينى چاغدىكى گومىنداڭ تەرىپىدىن يىشىڭدىكى تۈرمىگە قامىلىپ، زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان. كېپىلگە قۇتقۇزۇۋېلىنغاندىن كېيىن، جياڭ تيېمىن داۋاملىق نەنجىڭ، شاڭخەي قاتارلىق جايلاردا خۇمدان ئىشچىلىرى، نامراتلار رايونىدىكى ئاممىغا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ ئىدىيەسى ۋە غەلىبە جەڭ مېۋىسىنى تەشۋىق قىلىشتا چىڭ تۇرغان.

1949 ـ يىلى 5 ـ ئايدا، جياڭ تيېمىن يىشىڭ ناھىيەلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى فاڭچياۋ ساقچىخانىسىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى بولۇپ، يەرلىكنىڭ بىخەتەرلىكىنى قوغداشقا مەسئۇل بولغان، بۇزغۇنچى ئۇنسۇرلار ۋە قالدۇق دۈشمەن كۈچلىرىنى تۇتقان. شۇ يىلى 11 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى جياڭ تيېمىن يىشىڭ ناھىيەسىنىڭ فاڭچياۋ رايونى جۇشياڭ يېزىسىدا باندىت تازىلاشتا قۇربان بولغان، شۇ چاغدا ئۇ 33 ياشتا ئىدى. 1950 ـ يىلى 2 ـ ئايدا سۇنەن مەمۇرىي مەھكىمىسى جياڭ تيېمىننى ئىنقىلابىي قۇربان، دەپ ئېتىراپ قىلغان.

دادىسى ۋاپات بولغاندا جياڭ رۇڭفا ئەمدىلا ئۈچ ياشقا كىرگەنىدى، ئۇ مۇشۇنداق قەھرىمان ئائىلىسىدە تۇغۇلغانلىقىدىن پەخىرلىنىدۇ. 1971 ـ يىلىدىن باشلاپ، جياڭ رۇڭفا فاڭچياۋ جياڭشۇ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. ئۇ ھەر ۋاقىت دادىسى جياڭ تيېمىننى ئۈلگە قىلىپ، كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئۆلچىمى بويىچە ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، ھەققانىي، پاك ـ دۇرۇس بولۇپ، چوڭ ـ كىچىك ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە ھەر ۋاقىت كەنتنى كۆزلىگەن. «دادام گەرچە ناھايىتى بۇرۇنلا ۋاپات بولغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ روھى پۈتۈن ھاياتىمغا تەسىر كۆرسەتتى».

(بېشى 1 ـ بەتتە)

بالىلار بېقىلىدىغان بولۇش، ئوقۇيدىغانلار ئوقۇيالايدىغان بولۇش، ئىشلىگەنلەر ھەق ئالالايدىغان بولۇش، ئاغرىقلار داۋالىنالايدىغان بولۇش، ياشانغانلار كۈتۈنەلەيدىغان بولۇش، ئۆيسىزلەرنىڭ تۇرىدىغان جايى بولۇش، ئاجىزلارنىڭ يار ـ يۆلەكلىكى بولۇش جەھەتتە كۆرۈنەرلىك نەتىجە ـ ئۇتۇقنى قولغا كەلتۈردى، ھەر مىللەت ئامىمىنىڭ ئېرىشىش تۇيغۇسى، بەخت تۇيغۇسى، بىخەتەرلىك تۇيغۇسى سىجىل ئېشىپ، تيانشاننىڭ جەنۇبى ـ شىمالىدا خاتىرجەم ياشايدىغان، خۇشال ـ خۇرام ئىشلەيدىغان ئاسايىش مەنزىرە بارلىققا كەلدى.

■ مىخ قېقىش روھى ئارقىلىق خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشنى ئالغا سىلجىتىش

بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت باش شۇجى شى جىنپىڭنىڭ سەممىمىي تاپشۇرۇقىنى ئەستە چىڭ ساقلاپ، يولداش شى جىنپىڭ يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنى ئىدارە قىلىش تەدبىرىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىشنى خەلق ئاممىسى ئەڭ تەقەززا بولۇۋاتقان، ئەڭ كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان ئىشقا ئورۇنلىشىش، مائارىپ، داۋالىنىش، ئىجتىمائىي كاپالەت، ئەمىن تاپقۇزۇش قاتارلىق مەسىلىلەردىن تۇتۇپ ئىشلەپ، توققۇز چوڭ ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنى سىجىل ئالغا سىلجىتىپ، تۈرلۈك خەلق تۇرمۇشى ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنى تېزلىتىپ، ئاممىغا ئۆزگىرىشلەرنى كۆرسىتىپ، ئاممىنى ئەمەلىي نەپكە ئېرىشتۈرۈپ، پارتىيەنىڭ غەمخورلۇقى ۋە ئىللىقلىقىنى ھەقىقىي ھېس قىلدۇردى ——

ئىشقا ئورۇنلىشىش مۇقىملىق ئىچىدە ياخشىلىنىشقا يۈزلەندى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز باشتىن ـ ئاخىر ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرى، ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەنلەر، ئىشقا ئورۇنلىشىشى قىيىن كىشىلەر قاتارلىق نۇقتىلىق توپلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى گەۋدىلىك ياخشى تۇتۇپ، ھەر يىلى يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىدىن 2 مىليون 650 مىڭ ئادەم قېتىمدىن ئارتۇقنى يۆتكەپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى، ئىشقا ئورۇنلاشقانلار يوق ئائىلىلەرنى 24 سائەت ئىچىدە ھەرىكەتچان نۆللەشتۈرۈشنى ساقلىدى. پۇقرالارنىڭ «تاماق قاچىسى» بارغانسېرى مۇقىملىشىپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ كىشىلىك ھاياتىنى جۇلالاندۇرۇش پۇرسىتى بارغانسېرى كۆپەيتىلدى.

مائارىپ تېخىمۇ ئادىل بولدى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز «خەلق رازى بولىدىغان مائارىپ بەرپا قىلىش»نى نىشان قىلىپ، دۆلەت ئورتاق تىل ـ يېزىقى ئوقۇتۇشىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى. يەسلى مائارىپى ئومۇمىي مەنپەئەتدارلىق ئاساسىدا تەرەققىي قىلىپ، ئۈچ يىللىق يەسلىگە كىرىش ئومۇمىي نىسبىتى 95.95%كە، باشلانغۇچ مەكتەپ يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش ساپ نىسبىتى 99.94%كە يەتتى.

سۈپەتنى ئۆستۈرۈپ، دائىرىنى كېڭەيتىش كاپالەتلەندۈرۈلدى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز كۆپ قاتلاملىق، تېخىمۇ ئادىل، ئىمكانىيەتلىك سىجىل بولغان ئىجتىمائىي كاپالەت سىستېمىسىنى سىجىل قۇرۇپ، ئومۇمىي خەلقنى سۇغۇرتىغا قاتناشتۇرۇشتىن ھەممە كىشى بەھرىلىنىش، ئاساسىي كۈتۈنۈش پۇلى سەۋىيەسىنى ھەر يىلى ئۆستۈرۈش، شەھەر، يېزىلاردىكى تۆۋەن كاپالەت ئۆلچىمى ۋە تولۇقلىما سەۋىيەسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇردى... ئىجتىمائىي كاپالەت بىخەتەرلىك تورى بارغانسېرى زىچلاشتى، بارغانسېرى مۇستەھكەملەندى.

داۋالىنىش تېخىمۇ كاپالەتكە ئىگە بولدى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز داۋالاش، دورىگەرلىك، سەھىيە تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، دەرىجىگە ئايرىپ دىياگنوز قويۇش ـ داۋالاش تۈزۈمىنى دەسلەپكى قەدەمدە ئورنىتىپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ ئاممىۋى سەھىيە مۇلازىمەت ئىقتىدارى ۋە ئاساسىي داۋالاش مۇلازىمەت سۈپىتىنى يەنىمۇ ئۆستۈردى. 2016 ـ يىلىدىن باشلانغان ئومۇمىي خەلقنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈرۈش قۇرۇلۇشى ھەر مىللەت ئامىمىنىڭ تولۇق ئېتىراپ قىلىشىغا ئېرىشتى.

تۇرالغۇ شارائىتى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى. بەش يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمىن ئۆي قۇرۇلۇشى مۇقىم ئالغا سىلجىتىلىپ، يېزىلاردىكى ئاما بىخەتەر، راھەت ئەمىن ئۆيدە ئولتۇردى، شەھەر ـ بازارلاردىكى كەپىلىك مەھەللىلەردىكى ئاما رەتلىك، يورۇق بىنالاردا ئولتۇرۇپ، «كەپە ئۆيلەردىن بىناغا كۆچۈش» ئارزۇسى ئىشقا ئاشتى.

خەلق تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈرۈش ۋە ياخشىلاش مەڭگۈ داۋاملىشىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت مىخ قېقىش روھى ئارقىلىق پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خەلق تۇرمۇشى خىزمىتى توغرىسىدىكى ئىستراتېگىيەلىك ئورۇنلاشتۇرمىسىنى ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بىر ۋاقىت نۇقتىسى بىر ۋاقىت نۇقتىسىدىن ئالغا سىلجىتىپ، بىر نىشان بىر نىشاندىن ئىشقا ئاشۇرۇپ، كىچىك غەلىبىلەر ئارقىلىق چوڭ غەلىبىنى قولغا كەلتۈرۈپ، ھەر مىللەت ئامىمىنى «مۇقىم بەخت»كە ئېرىشتۈردى.

■ ھەر مىللەت ئاممىسى دائىم غەم قىلىدىغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش

خەلق تۇرمۇشىدا كىچىك ئىش يوق، ھەر بىر شاخ، ھەر بىر يوپۇرماقمۇ كۆيۈنۈش كېرەك. باش شۇجى شى جىنپىڭنىڭ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت ئامىمىنىڭ خەلق تۇرمۇشىنىڭ بەخت ـ سائادىتىگە بولغان سەممىي غەمخورلۇقى ۋە سەممىي تاپشۇرۇقى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشقا سىجىل تۈرتكە بولۇشىدىكى ئەمەلىي ھەرىكەتكە ئايلاندى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت تۇرمۇشتا يەنە قىيىنچىلىقى بار ئاممىنى ھەر ۋاقىت ياد ئېتىپ، تۈرلۈك چارە ـ تەدبىر بىلەن ئۇلارنى غەم ـ ئەندىشىدىن خالاس قىلدى، ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش سىياسىتىنىڭ نۇرىدىن بەھرىمەن قىلدى.

5 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، شايار ناھىيەسى تويبولدى بازىرى تويبولدى كەنتىنىڭ كەنت ئاھالىسى ئالىم سەممەت خۇشال ھالدا مۇنداق دېدى: «بولتۇر كاۋاپخانامدىن 30 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇل تاپتىم، بۇ يىل سودام تېخىمۇ ياخشى بولۇۋاتىدۇ».

ئالىمنىڭ ئائىلىسى ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئائىلە. بولتۇر بازاردا نامراتلارنى يۆلەش ئىگىلىك تىكلەش باغچىسى قۇرۇلدى، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ياردەم قىلىشى يۆلىشىدە، ئۇ خوتۇنى بىلەن كاۋاپخانا ئېچىپ، سودىسى يۈرۈشۈپ كەتتى. «بىز ئەمىن ئۆيدە ئولتۇردۇق، كۈنلىرىمىز بارغانسېرى ياخشىلىنىۋاتىدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن پارتىيەنىڭ ياخشى سىياسىتىگە رەھمەت ئېيتىمىز» دېدى ئالىمنىڭ خوتۇنى گۈلپىيە ياسىن.

ھاللىق سەۋىيەگە يېتىش يولىدا بىرىمۇ كەم قالسا بولمايدۇ. 2018 ـ يىلى ئاپتونوم رايونىمىز جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 22 ئېغىر نامرات ناھىيەدە ئۈچ يىلدا 100 مىڭ كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ نامراتلارنى يۆلەش يېرىك پىلانىنى يولغا قويدى، شۇ يىلى ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئائىلىلەردىكى 75 مىڭ ئەمگەك كۈچىنى يۆتكەپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى، مۇقىم ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتى 92%كە يەتتى، ئالىمغا ئوخشاش جەنۇبىي شىنجاڭدىكى نامرات ئائىلىلەردىكى تېخىمۇ كۆپ ئەمگەك كۈچى سىياسەتنىڭ يۆلىشى ئارقىلىق ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئىگىلىك تىكلەشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، مۇقىم خىزمەت ۋە كىرىمگە ئىگە بولدى.

خەلق ئاممىسىنىڭ ئېرىشىش تۇيغۇسى خەلق تۇرمۇشىدىكى ھەربىر «كىچىك» كۆرۈنۈشىدە ئىپادىلىنىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت ئاما ئەڭ كۆڭۈل بۆلىدىغان، ئەڭ بىۋاستە، ئەڭ رېئال مەسىلىلەرنى تۇتۇپ، تەرەققىيات داۋامىدا خەلق تۇرمۇشىدىكى كەمتۈكلۈكلەرنى تولۇقلىدى.

نامرات ئاھالىلەرنىڭ «كاپالەتلەندۈرۈشكە تېگىشلىكلىرىنى تولۇق كاپالەتلەندۈرۈش» ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون نامرات ئاھالىلەرنى ئومۇمىي خەلقنى سۇغۇرتىلاش پىلانىدىكى جەزمەن سۇغۇرتىلاشقا تېگىشلىك كىشىلەر توپىغا كىرگۈزدى، 2018 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە ئارخىپ تۇرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئاھالىلەرنىڭ ئاساسىي كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىش نىسبىتى 98.47%كە يەتتى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى سۇغۇرتىغا قاتنىشىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان نامراتلار ئىچىدە 833 مىڭ 900 ئادەم ھۆكۈمەتنىڭ كۈتۈنۈش سۇغۇرتا ھەققىنى ۋاكالىتەن تاپشۇرۇش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولدى، 533 مىڭ 700 ئادەم كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسى تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولدى.

ئائىلىسىدە ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ «ياردەم بېرىشكە تېگىشلىكلىرىگە تولۇق ياردەم بېرىلدى». ئاپتونوم رايونىمىز يىغىپ كەچۈرۈم قىلىش، مۇكاپاتلاش، ياردەم بېرىش، قەرز بېرىش، تولۇقلىما بېرىش بىر گەۋدىلەشكەن ئوقۇغۇچىلارغا ياردەم بېرىش سىياسىتى سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى، 2018 ـ يىلى ئوقۇغۇچىلارغا 5 مىليارد 854 مىليون يۈەن ياردەم پۇل مەبلىغى ئاجراتتى، بۇنىڭدىن 4 مىليون 502 مىڭ 100 ئوقۇغۇچى قېتىم مەنپەئەتلەندى.

يېزىلاردىكى نامرات ئاھالىلەرنىڭ ئېغىر كېسەل، سوزۇلما خاراكتېرلىك كېسەللىرىنىڭ «داۋالاشقا تېگىشلىكلىرى تولۇق داۋالاندى». 2018 ـ يىلى، ئاپتونوم رايونىمىز يېزىلاردىكى نامرات ئاھالىلەرنى 15 خىل ئېغىر كېسەلنى مەركەزلەشتۈرۈپ قۇتقۇزۇش، داۋالاش ۋە سوزۇلما خاراكتېرلىك كېسەللەرگە كېلىشىملىك مۇلازىمەت قىلىش بىلەن تولۇق قاپلاشنى، يېزا نوپۇسىدىكى ئاغرىقلارنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، رايون دائىرىسىدە «ئاۋۋال داۋالىنىش، ئاندىن ھەق تۆلەش» ۋە «بىر بېكەت»لىك راسچوت قىلىشنى ئىشقا ئاشۇردى، نامرات ئاغرىقلار كېسەل كۆرسىتەلەيدىغان، كېسەلنى ياخشى كۆرسىتەلەيدىغان بولدى.

«تاماق قاچىسى» كۆپەيتىلىپ، «كەمتۈكلۈكلەر» تولۇقلىنىپ، «تۆۋەن چەك» يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، خەلق تۇرمۇشىنىڭ ئىللىق قۇياش نۇرى ھەممە ئائىلىنى يورۇتتى.

■ ھەر مىللەت ئاممىنى ئىسلاھات، تەرەققىيات نەتىجىلىرىدىن ئورتاق بەھرىمەن قىلىش

«بىر نەچچە كۈن ئىلگىرى قىزىمغا ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ھەققى تاپشۇردۇم، يان تېلېفونىدا ئۈندىدار كىچىك پروگراممىسى ئارقىلىلا بېجىرگىلى بولىدىكەن، ھەقىقەتەن قولايلىق ئىكەن» دېدى ئۈرۈمچى شەھىرى شىمگۇ رايونىدىكى مۇھىت ئاسراش ئىشچىسى ئابدۇرېھىم كېرىم 5 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى مۇخبىرغا.

ئىجتىمائىي كاپالەت كارتىسىنى تولۇقلاپ بېجىرگەندە، ئالماشتۇرغاندا سەل ساقلاپلا ئالغىلى بولىدۇ، شەھەر، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي كاپالەت كارتىسىنى سۈركەپ ھەق تاپشۇرۇش ۋە تەمىناتنى تارقىتىشتا پۈتۈن مۇساپىلىك ئېلېكتىرونلىشىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، ئېلېكترونلۇق ئىجتىمائىي كاپالەت كارتىسىنى ئىشلىتىپ دورىخانىدا كودنى سىكانېرلاپ دورا سېتىۋالغىلى بولىدۇ... ئاپتونوم رايونلۇق ئادەم كۈچى بايلىقى ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى ئۇچۇر مەركىزىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇلى ۋاڭ گوچىڭنىڭ تونۇشتۇرۇشىچە، ئاپتونوم رايونىمىز «كۆزنەكتە بېجىرىش، توردا بېجىرىش، ئاساسىي قاتلام سۈپىسى، ئاپتوماتىك مۇلازىمەت، تېلېفوندا مەسلىھەت سوراش، كۆچمە مۇلازىمەت»تىن ئىبارەت ئالتە بىر گەۋدىلەشكەن ئاقىل ئادەم كۈچى بايلىقى ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت مۇلازىمەت سۈپىسى قۇرۇلۇشىنى ئالغا سىلجىتىپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئىگىلىك تىكلەش، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا قاتارلىق نەچچە يۈز مۇلازىمەت تۈرىنى قاپلاپ، ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ـ بازارلاردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر، پېنسىيەگە چىققانلار، سىرتتىن كەلگەن ئىشلەمچىلەر قاتارلىق ھەرخىل كىشىلەر توپىنى تېخىمۇ قولايلىق ئىجتىمائىي سۇغۇرتا بېجىرىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىگەن.

داۋالاش، ساغلاملىق بىلەن ئالاقە تورى چوڭقۇر يۇغۇرۇلغان يېڭىچە داۋالاش، ساغلاملىق مۇلازىمەت ئەندىزىسى كىشىلەرنىڭ داۋالىنىش تەسراتىنى ئاستا ـ ئاستا ئۆزگەرتمەكتە. بۇ يىل ئاپتونوم رايون «ئالاقە تورى + داۋالاش، ساغلاملىق»نى پۇختا ئالغا سىلجىتىپ، «توردا سېستىرالار بىلەن كېلىشىش»نى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى قانات يايدۇردى، 2019 ـ يىلى شارائىتى بار ناھىيە، شەھەرلەر ئائىلە دوختۇرلىرى كېلىشىملىك مۇلازىمىتى بىلەن ئومۇميۈزلۈك تولۇق قاپلاشنى ئىشقا ئاشۇردى. «بۇنىڭدىن كېيىن يان تېلېفون ئارقىلىلا ئائىلە دوختۇرى بىلەن توردا كېلىشىپ دىياگنوز قويدۇرغىلى، كېسەل كۆرسىتىشتە ئارتۇقچە غەمدىن خالاس بولغىلى بولىدىكەن، مۇلازىمەت بارغانسېرى كۆڭۈلدىكىدەك بولىدىكەن» دېدى ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىسى جاڭ سۇڭ ماختاپ.

ئاقىل مەكتەپ، يىراق مۇساپىلىك دەرس، يۈرۈشلەشكەن سىنىپ، بىۋاستە تارقىتىش دەرسخانىسى... مائارىپنى ئۇچۇرلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت بۇ تور لىنىيەسى شەھەر، يېزىلاردىكى دەرسخانىلارنى تۇتاشتۇردى. بۈگۈنكى كۈندە، يىراق مۇساپىلىك ئوقۇتۇش سىستېمىسى پۈتۈن شىنجاڭنى قاپلىدى، نەچچە مىڭ كىلومېتىر يىراقلىقتىكى ئوقۇغۇچىلار قويۇق پىكىر ئالماشتۇرالايدىغان بولدى، باشقا ـ باشقا جايدىكى ئوقۇغۇچىلار ئېكران ئارقىلىق بىرلا ۋاقىتتا ئوخشاش دەرسنى ئاڭلىيالايدىغان بولدى. «زامانىۋى تور ئوقۇتۇشى يېزىلارغا ئەلا سۈپەتلىك مائارىپ بايلىقى ئېلىپ كەلدى، بىز گەرچە چەت ـ ياقا جايلاردا بولساقمۇ، لېكىن بالىلار باشلىنىش نۇقتىسىدا ھەرگىزمۇ ئارقىدا قالمىدى، ئادىل ھەم سۈپەتلىك مائارىپتىن بەھرىمەن بولدى» دېدى كەلپىن ناھىيەلىك خۇجۇۋ باشلانغۇچ مەكتىپى پارتىيە باش ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى گو شيۈيىڭ.

قۇربىنىڭ يېتىشىچە ئىشلەپ، مادارىغا قاراپ ئىش كۆرۈپ، ئىشلار بىر ـ بىرىگە ئۇلاپ بېجىرىلدى، يىلنى يىلغا ئۇلاپ ئىشلەندى. ئاز ـ ئازدىن پۇختا ئالغا سىلجىتىلغان خەلق تۇرمۇشى تەدبىرلىرى پۇقرالارنىڭ گۈزەل ئارزۇسىنى قەدەممۇ قەدەم تۇتقىلى بولىدىغان رېئاللىققا ئايلاندۇردى.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 ـ نومۇر. ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336 يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28 يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)